



ПРОТОКОЛ № 95
от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на
Гражданския съвет към ВСС, проведено на 15.12.2023 г.

Днес, 15 декември 2023 г., петък, от 9:30 ч. в Залата за журналисти в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе заседание в смесена форма – присъствено и дистанционно чрез видеоконферентна връзка, на Гражданския съвет към ВСС (ГС – ВСС), на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Светла Дерменджиева – съпредседател на Гражданския съвет към ВСС от страна на НПО, представител на Асоциация „ФОРУМ”;

Г-жа Мария Карагьозова – председател на УС на Асоциация „ФОРУМ“, упълномощена за днешното заседание да представлява Центъра за приложно-правни изследвания и практики;

Г-н Тодор Балабанов – представляващ Асоциация „ФОРУМ“;

Г-жа Мария Колева – председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители, онлайн;

Г-жа Ралица Първанова – представител на Асоциацията на прокурорите в България;

Инж. Павлина Желязкова – PR на Българската асоциация на вещите лица и експертите (БАВЛЕК);

Г-жа Десислава Михайлова – председател на Българската асоциация на съдиите по вписванията, онлайн;

Г-жа Пенка Велинова – член на УС на Българската съдийска асоциация;

Г-жа Венета Желева – представител на Камарата на независимите оценители в България, онлайн;

Г-н Христо Колев – член на УС на Камарата на следователите в България, онлайн;

Г-н Александър Николов – председател на УС на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт;

Г-жа Богдана Лазарова – председател на сдружение „Академия за изследвания в сигурността и отбраната“;

Адв. Емил Георгиев – председател на сдружение „Обединение на свободните адвокати“, онлайн;

Г-жа Величка Томова – председател на УС на Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-жа Юлия Петрова – член на УС на Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-жа Ева Марчева – представител на сдружение „Съдебно-счетоводни експерти в Република България“, онлайн;

Г-н Бойко Славчев – организационен секретар на Съюза на юристите в България, съдебен заседател в Софийски градски съд (СГС).

Гости на заседанието са:

Г-ца Велина Стоянова – съдебен заседател в СГС, председател на Съвета на съдебните заседатели в СГС;

Г-н Петър Димитров – съдебен заседател в СГС, член на Съвета на съдебните заседатели в СГС.

От администрацията на Висшия съдебен съвет:

Г-жа Кремена Капралова – експерт на ГС към ВСС, главен експерт в сектор „Връзки с обществеността“;

Г-жа Валентина Тесовска – технически сътрудник на ГС към ВСС, главен специалист в дирекция „Човешки ресурси, административно и техническо обслужване и класифицирана информация“.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Основни проблеми в работата на съдебните заседатели.
2. Предложения за теми за Индикативен годишен план за дейността на ГС към ВСС за 2024 г.
3. Организационни въпроси.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добро утро, колеги, откривам днешното заседание на ГС – ВСС. Дневният ред е от две точки – започваме от т. 1, вносител е Асоциация „ФОРУМ“, Мария Карагъзова ще докладва по-подробно, темата е „Основни проблеми в работата на съдебните заседатели“. Материалите, както по т. 1, така и по т. 2 са изпратени своевременно. Давам думата на г-жа Карагъзова за изложение.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря. По т. 1 имаме трима представители на съдебните заседатели от Софийски градски съд, заедно с Бойко Славчев, който е вносител на точката в Асоциация „ФОРУМ“. Той има повече от 20 години опит във „Вътрешен ред и сигурност“. Аз му благодаря за днешната тема, която разширява обхвата на темите, по които

Асоциация „ФОРУМ“ ще работи през 2024 г. и сме заложили тази тема в Индикативния план като т. 2.

Бойко Славчев, заповядайте.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Благодаря. Най-напред искам да кажа няколко общи неща, които са известни на всички, но все пак да ги припомним.

Относно съдебните заседатели, тяхната дейност се регламентира в три нормативни акта – Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), Закона за съдебната власт (ЗСВ) и Наредба № 7 за съдебните заседатели, която е приета през 2017 г. и с последни изменения ДВ, бр. 78/2022 г. Най-общо за статута, съгласно чл. 28 от НПК, когато съдът разглежда наказателни дела, винаги в първа инстанция участват съдебни заседатели, като те при 3-членен състав са двама от състава, при 5-членен състав са трима. Т. е. съдебните заседатели винаги са повече от съдиите. Съгласно чл. 82, ал. 2 от НПК, съдебните заседатели имат еднакви права със съдиите при осъществяване на своите функции, като са независими и се подчиняват само на закона. Разбираме всички, че това е един много висок статут, който НПК дава на съдебните заседатели.

Тук искам да поставя проблема – дали този статут, който се дава, наистина съответства на реалното положение. Може би дискусиата трябва да водим в тази посока. И по отношение дейността на съдебните заседатели, и по отношение на съдиите към съдебните заседатели, и по отношение на всички детайли, които са свързани с дейността на съда и които имат отношение към съдебните заседатели. Тук сме с двама колеги от Съвета, виждам, че има Национален съвет на съдебните заседатели – видях го в списъка */Съюз на съдебните заседатели в България/*, но нямаме представител. Г-жо Дерменджиева, има ли техен представител, те участват ли в ГС - ВСС?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, днес няма.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това е различно – сдружението, което участва. Вие сте Съвет на съдебните заседатели към СГС и всъщност може би сте най-многочислените. Предполагам, че тези от СпНС */Специализиран наказателен съд/* се прехвърлиха при вас.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Най-многочислените, с най-тежките дела. Да, при нас са. Знаете, че СГС разглежда делата, ако има такива, на министри, на депутати – високите етажи на властта. А Националният съвет на съдебните заседатели са членове на ГС – ВСС, нали така?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, имаме Съюз на съдебните заседатели в България, като член на ГС – ВСС, НПО.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не – Съюз на съдебните заседатели в България, които са НПО и са няколко човека.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Защото и аз не съм си изяснил има ли такъв Национален съвет, поне ние нямаме такива контакти. Хубаво е, като обсъждаме тези теми, НПО-то също да участва, също и Националният съвет по някакъв начин да го привлечем, ние сме Съвет в СГС,

но съдебни заседатели има във всеки първоинстанционен съд и, ако ще правим нещо, добре е подкрепата да бъде обща от всички.

Друго, на което искам да обърна внимание, това е, че миналата година е отчетен един доклад за работа по проект – проекта е отчетен, който е бил администриран от ВСС. Ръководител на проекта е била председателя на съда в Кюстендил, занимавал се е с дейността на съдебните заседатели, като основната цел е била усъвършенстване на института на съдебните заседатели. Три основни дейности има по проекта – оценка на действащата нормативна уредба, касаеща съдебните заседатели – отчетена е като изпълнена; изготвяне на оценка на практиката на минимум 4 страни - членки на Европейския съюз (ЕС) по отношение осигуряване на реално обществено участие и т. н. – направено е това нещо. И третата дейност, която има пряко отношение към нашата дейност, това е изготвяне на предложения за усъвършенстване института на съдебните заседатели, като се изготвени проекто-закон за изменение на ЗСВ и за изменение на Наредба № 7 – измененията в Наредбата са направени миналата година с ДВ, бр. 78/2022 г., но някъде „потъват“ тези изменения в ЗСВ. Те са изпратени от тук, с писмо от ВСС, Боян Магдалинчев го е подписал, до г-жа Надежда Йорданова – министър на правосъдието, на 21.07.2022 г., но дали е отишло въобще до Народното събрание (НС) – не знам.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Когато е до предишно НС, те остават послеващото и последващото си преценява кое „вкарва“ в зала и кое не. Това е в настоящето.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Може въобще да не са стигнали до НС, те са изпратени до г-жа Йорданова, която е била министър тогава, тя е трябвало да ги внесе в Министерски съвет (МС) – дали ги е внесла или не, може и да не ги е внесла и там да са си останали.

Това ми е молбата, понеже ГС – ВСС осъществява един вид граждански контрол върху дейността, да подадем питаме към сегашния министър какво се става, а и не само това – то днес няма да можем да решим всички неща, но постепенно да започнем един по един проблемите да ги подаваме.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Може ли да резюлираш какво се предлага в тези промени, какво да се измени – това, което може и да не е стигнало до Парламента?

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Промените са много – предлага се и промяна на заплащането, което ние считаме, че не е достатъчно и че трябва допълнително да са направени промени, не само тези, които са били предложени тогава; променя се процедурата, по която става избирането на съдебните заседатели – там не се прави нещо коренно различно, но има някакво усъвършенстване в нея, така да го кажем; предвижда се увеличаване с 1 година мандата на съдебните заседатели; възрастта също се променя – сега е 68 години; и други такива норми. Много текстове се променят.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е. това е проект, чиито продукт са препоръки за промяна към законодателя.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Не, конкретни промени.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Конкретни – да се промени законодателството с конкретни текстове.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Да. И ВСС го е приел, и го изпратил на министъра, да.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Понеже не се чува добре – неговото предложение е да подадем питане стигнало ли е до НС и каква е съдбата на тези промени.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Да. Даже по-общо да бъде направено питането – основната цел на този проект, който е отчетен миналата година, дали е постигната – усъвършенстване на дейността на съдебните заседатели; как ВСС оценява основната цел е постигната, постига ли се, върви ли се в някаква посока.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Предлагаш да поискаме и от ВСС становище?

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Да, и от ВСС – той е администрирал проекта, усъвършенстване дейността на съдебните заседатели.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Карагъзова, тук имаме входящите номера на ВСС където са изпратени в МП, може би трябва отново да ги внесем – един път към МП и един път към ВСС, това, което казва Бойко по отношение напредъка и резултатите, дали нещо е отчетено в тази посока. Ние в МП може пак да ги внесем.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колко пари са похарчени за този проект.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Не знам, тук не пише, но сигурно е доста. И адвокатска кантора е била ангажирана – направила е законопроекта за промените, има проучване на опита на ЕС.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: А до вас, като най-голям съвет от съдебни заседатели, стигнало ли е запитване какви са проблеми, анкетирали ли ви е някой? Някой викал ли ви е, като страна? До вас – в СГС, стигнало ли е?

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Пише, че около 200 съдебни заседатели са били анкетирани. Ние започнахме в началото на 2022 г., тук Петър е от предишния мандат.

ПЕТЪР ДИМИТРОВ: До председателя е стигнало, когато са променяли ЗСВ .../шум в залата/... на среща, но не се знае какво се е случило на тази среща и от там излизат промените, .../шум в залата/... осъществяват и с които се намалява хорариума, който имат за допълнителни дейности. .../шум в залата/... с председателя на Съюза на съдебните заседатели в България .../шум в залата/... Отчита се такава среща, взето е мнението, тъй като е неформална и не може да се каже какво се случва на тази среща. Ще кажат – вие не сте поискали това, не сте поискали това, ето, вие сте се съгласили с това, което сме направили.

/Говорят едновременно./

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Нека да кажа няколко думи за механизма за формиране на възнаграждението на съдебните заседатели – чл. 73, ал. 4 от ЗСВ.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Понеже тихо говорите, да попитам колегите, които са он-лайн – чувате ли от залата обсъждането?

ХРИСТО КОЛЕВ: Да, чува се.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Чл. 73, ал. 4 от ЗСВ – пише, че размера на възнаграждението на съдебните заседатели на един ден се равнява на 1/22 от 60/100 от основната заплата, съответно за районен съдия, за окръжен съдия и за съдия от военен съд, но не по-малко от 20 лв./ден – при нас това е на съдия от градския съд. Изчислено на СГС на час се взима 17,44 лв./час, но ако е до един час съдебното заседание – 20 лв., над един час се започва да се изчислява по 17,44 лв./час. Мнението на колегите е, че това не е достатъчно за статута и отговорностите, които има съдебния заседател.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Не е. Да, не е. Не е.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Извинявайте, имате ли някакви отчети какво ще ви задоволи, защото тези разходи са свързани с бюджета на съответния съд. Този бюджет трябва да се планира и най-вероятно това, което *.../шум в залата/...* някаква разбивка.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: За да станат едни промени – на мен това ми е ясно, защото съм го работил в практиката си, за да станат промени в закона, те няма да минат без финансова обосновка, която да е подписана от министъра на финансите – първо от министъра на правосъдието и след това от министъра на финансите.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Просто трябва да се изследва какъв е финансовия ефект върху цялата тази промяна. Всъщност вие направихте ли сте си какво искате *.../шум в залата/...* и това дали ли сте го като разбивка, защото това реално е ключово.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: На този етап не мога да кажа.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Като започнат да се гледат промените, тогава се иска.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Допълвам това, което тя казва – в момента, както знаем, обещаваме, не коментираме дали ще стане, да се приеме бюджета за следващата година. Ако на СГС се приеме същия размер бюджет, като миналата година, тия увеличения ще си останат само пожелания. Може би сега е момента да се надигне някакъв глас.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Изключено е, няма как да стане за догодина.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Какви ли не си поискаха увеличение, дайте да го отнесем и към бюджетната комисия.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: То и статистика 5 години назад, едни-колко-си ангажирани съдебни заседатели – това го има по отчетите, лесно е да се извади и да се види, например говоря, 100 човека са били по 1000 дела – X пари с едни-колко-си часове, това са четири графи. И горе-долу да се види, заедно с ефективността.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: В крайна сметка вие решавате съдбите на хората.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не е въпроса в това, а от самата практика, когато се извади, ще се види какъв е този разход, към какви дела и към колко хора – ефективност.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Според мен, мое мнение, трябва да е вързано с някакви .../шум в залата/... показатели, които са отчетни и статистически. Имаме едни показатели „средна работна заплата“ – все пак има някакво съобразяване с .../шум в залата/...

БОЙКО СЛАВЧЕВ: То е обвързано .../шум в залата/... със съдия от съответния съд.
/Говорят едновременно./

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Вие трябва да кажете колко пари всъщност биха ви удовлетворили, нещо да го допълните в становището, което имате – по мое мнение, защото ако вие го нямате това оттам нататък – просто липсва, липсва.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Между другото и заплатите на магистратите са обвързани със средната работна заплата. Там също ще се появи някакво увеличение, т. е. имате на какво на стъпите обективно, за да се поиска увеличение, доколкото и минималната се увеличава, и средната по дефиниция.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Нека и другите колеги да се изкажат – Велина Стоянова е тук.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Увеличението не следва директно – минималната се увеличава и директно и нашата заплата се увеличава. Това не е така. Трябва да има бюджет, трябва да се гласува. Не е обвързано с увеличението на минималната и средната работна заплата.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Не, то по закон е така. Друг е въпросът, че на практика бюджета го.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ние пък се съсредоточихме само на заплащането, а има и други неща.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Но то е много важно.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Трябва да сте много силно аргументирани. Вие трябва да имате тази обосновка и заедно с всичко останало, където.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Ние сме на такова ниво, че ние сме една от малкото частици. Ние трябва да го направим, като съберем и другите частици. Ние сега го отваряме, като тема.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Трябва да се анализира финансово.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Има съдебни заседатели във всички области и всички районни съдилища, по някакъв начин трябва да вземем мнението на всички.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: А възрастта вдига ли се или се сваля от 68 години?

ВЕЛИНА СТОЯНОВА: Последно е било 65, сега стана на 68 години.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Не, 68 години беше още когато кандидатствахме ние. Но сега беше – имаше предложение и за вдигане на ограничението, и до 70 да бъде, но не знам в крайна сметка на кое са се спрели. В момента е 68, но има предложение въобще да няма възраст, има предложение да бъде до 70 години.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: А механизма на избор – какво се случва?

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Не мога да кажа точно, трябва да е пред мен законопроекта, за да го коментираме. Ползваме някои документи, беше много формализирано, сега някои документи отпадат, мотивационно писмо караха да се пише, това мотивационно писмо ще отпадне. Например, от Комисията по досиетата (*Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия*) по служебен път ще се събира информацията – ето такива неща, които те ограничават. Но конкретно всички предложения не мога да ги възпроизведа.

Има много проблеми със съдебните заседатели, не е само за това. Ами обучението на съдебните заседатели – аз съм завършил право, колежката също учи право сега, горе-долу ние сме наясно. Ами аз се сблъсквам с колеги, които хабер си нямат защо са там!

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: А провежда ли се някакво обучение?

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Има нещо.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Инструктаж кратък.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: В НИП нямаше ли обучение преди време?

ВЕЛИНА СТОЯНОВА: Преди ковид-кризата обучението се е провеждало присъствено под някаква форма, имало е т. нар. Наръчник на съдебните заседатели, който представлява един pdf-файл, в който са обяснени нещата по НПК и ЗСВ, и някакви по-формални въпроси във връзка с това заседателя да не влиза в залата без съдията. Вече когато настъпи ковид-кризата и се случиха всички тези неща, когато встъпвахме ние, обучението се провеждаше он-лайн, като това он-лайн обучение се изразяваше в предоставянето на достъп до портала на НИП, където бяха качени този Наръчник на съдебните заседатели, НПК и Наказателния кодекс (НК). Очакваше се от заседателите самостоятелно да се запознаят с НК, НПК, Наръчника – да ги изчетат и след това да положат он-лайн тест от двадесетина въпроси по Наръчника. Един от въпросите си спомням, че беше грешен, защото питаха по Конституция кои са съдилищата в България, а по някаква причина НИП имаха друго мнение. След това, завършвайки този тест, се получава една бележка, в която пише, че въпросния съдебен заседател е завършил успешно обучението и с това се приключва.

Сега, въпросът е, че нямаше значение дали си направил този тест или не. Дори да си се провалил, можеш още няколко пъти да го направиш, докато го вземеш. В един момент все ще стане – ако не на първия, то на втория път ще стане. Но това, което на мен ми направи впечатление навремето беше, че няма разлика между съдебните заседатели, които са изкарали това обучение успешно и съдебните заседатели, които не са го изкарали това обучение – няма значение първи, втори път, а изобщо не са направили теста. Разликата се изразяваше в тази бележка и даже, сега не си спомням, защото беше много отдавна, но пишеше, че тези, които не са изкарали теста, ще се водят като такива, които не са изкарали теста и с това се приключва. Те продължават да влизат наравно с останалите в съдебна зала,

имат абсолютно същите права и задължения, абсолютно същата тежест, но тези хора дали знаят за какво става въпрос, подлежи на доказване емпирично.

Не знам за следващия мандат, тъй като този изтича лятото на 2026 г., не знам, но подозирам, че ще отнеме доста повече време, тъй като за нашия мандат имаше три обявления за конкурса. В момента проблема със съдебните заседатели е много тежък.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Т. е. трябва да започне година по-рано?

ВЕЛИНА СТОЯНОВА: Ние ще продължим и след това най-вероятно, тъй като по закон докато не се проведе успешен конкурс и не се наемат нови съдебни заседатели, старите продължават, защото не може съда да спре делата, защото това са неотложни дела. Става въпрос за хора, които седят по арести, по затвори и това пряко засяга основни човешки права, основно засяга личната неприкосновеност така, че няма как да остане без заседатели, дори и да им е изтекъл мандата.

Проблемът е – да довърша за обучението, това обучение в момента така, както е, не е ефективно.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Това ли е единствената форма за обучение? Като професионална организация не си ли правите помежду си обучения, например с лектори магистрати – съдии, които да обучават съдебните заседатели?

ВЕЛИНА СТОЯНОВА: Това е – обучението се организира от НИП.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Не, не. Вие, като представител на съдебните заседатели, помежду си.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Може ли аз да отговоря – разбрах Ви. Има изключителен недостиг на съдебни заседатели в момента. И това е защото хората нямат стимул да стават съдебни заседатели. Ние не можем да съберем, да попълним бройката за съдебни заседатели та камо ли – идват всякакви такива неподготвени, как да ги стимулираме тези хора и да се обучават!? Значи, то трябва да е взаимен процес. Процесът трябва да е и от ВСС, и от НИП, и от съответния административен ръководител, но трябва да има и стимул, някакъв стимул.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Е, стимулът е, че се образоваш в крайна сметка. Ти отиваш някъде и ако не знаеш къде отиваш.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: В днешно време, ако нямаш подплатен финансов стимул.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Само да кажа – въпросът е много добър, но искам да попитам, както казахте, че това е про-форма, от това, което чувам и от това, което съм наясно, задавам въпроса – в този Наръчник, това са едни прости правила и навярно този Наръчник е около 2 страници? И какво представлява?

ВЕЛИНА СТОЯНОВА: Повече от 2 страници е.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мисълта ми е, че какво – влизаш, излизаш, как да се държиш – поведение от юридическа гледна точка.

ПЕТЪР ДИМИТРОВ: Весели празници от мен, но трябва да тръгвам служебно.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Благодаря Ви, че дойдохте. Весели празници!

/Петър Димитров напуска залата./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Много се радвам, че г-жа Петрова зачекна въпроса със заплащането, защото пак стигаме до стимула – ако е малко по-добро заплащането, Бойко, тогава и хората ще имат по-голяма желание.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Те не могат да се съберат в съдебни заседания да участват, ще ги събираш за обучения.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз бих искала да кажа нещо, защото съм работила много години със съдебни заседатели, много години съм била наказателен съдия. Въпросът с проекта – разбира се, трябва да се направи запитване да видим до къде е стигнал този проект. Въпросът със заплащането е изключително важен, тъй като няма как да се стимулират хора да участват.

Освен това, статутът на съдебния заседател е равнопоставен със статута на съдията. В този смисъл, съдията и съдебния заседател имат равно право на глас в съдебния състав и при състав от един съдия и двама съдебни заседатели или трима съдебни заседатели и двама съдии, тяхното мнение всъщност тежи повече от това на съдията, когато се решава делото. Така, че трябва да има едно адекватно заплащане на този труд, както на съдебните заседания така и доколкото знам има проблем с произнасяне на тези допълнителни дейности. Например, налага се да се произнесе определение – той трябва да дойде до съда, да се запознае с определението, да го обсъдят, да се подпишат. Доколкото знам това даже не се заплаща, което е недопустимо като време и като труд, то реално е труд. По закон би следвало да има обсъждане на този акт и съответно това нещо трябва по някакъв начин – не знам какъв, да се осчетоводява и да се заплаща, тъй като това е труд и то изключително важен.

По въпросът за обучението, моето мнение е малко по-различно. За мен най-важното нещо е съдебните заседатели да знаят какво могат да правят и какво не могат да правят, т. е. как трябва да се държат. Най-важното за тях е да знаят, че трябва, например, да не се обаждат без разрешение на съдията, да не изказват мнение, включително и извън зала, които могат да хвърлят съмнение за предубеденост на съдебния състав и т. н. В крайна сметка целта на обучението на съдебните заседатели е включване на мнението на обществеността в един процес, който протича със съдебни заседатели. Всъщност не е необходимо те да бъдат юристи и да имат някакви големи правни познания, тъй като ние, когато работим със съдебни заседатели, всеки един казус, когато четем определение, ние съответно имаме съвещание – съдията изяснява конкретната правна материя, свързана с този казус и се постига някакво общо становище или пък някой път не се постига. Т. е. съдията правните аспекти на конкретния проблем, който трябва да се разреши, той ги разяснява, а тяхното становище – това всъщност е идеята на законодателя, да се чуе мнението на обществеността

по този въпрос. Т. е. не е необходимо те да са някакви специалисти по наказателно-правния процес, то е и невъзможно.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Вие сте тесните специалисти.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да. Това е всъщност становището на обществото. Да, наистина понякога се случва особено мнение на съдебните заседатели, те съответно трябва да го мотивират. Случва се, включително съдията да е на особено мнение, а съдебните заседатели да *.../шум в залата/...* съдебния акт, включително и присъдата.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да надделаят.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Тогава те си пишат мотивите.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: А сега ми кажи, като не са специалисти по наказателно право, какви мотиви пишат!? – Със свои думички. И тогава отива на втора инстанция.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Идеята е обществото да има крайния глас. Но има и коректив – това не е толкова опасно, има коректив. Следващата инстанция вече е от трима съдии, които са професионалисти и ако съдебните заседатели са сбъркали, този акт ще бъде – така.

Така, че в обучението най-важното, което трябва да се съсредоточи е върху това какво може, какво не може да прави, правила за поведение, за да не „минират“ процеса. Защото, наистина, едно непремерено изказване в някои случаи може да „минира“ процеса и да доведе до започването му отначало. Кога трябва да се отведат, какво трябва да кажат на съдията, защото някой път се получават големи парадокси – започнал е, да речем, работа в МВР, пък не е казал на съдията, а делото тече и в един момент се оказва, че е незаконен състава и делото трябва да започне. Т. е. това са най-важните неща.

А самите правни аспекти – наказателното право и наказателния процес са много сложни, аз, която съм работила само това, мога да кажа, че това е най-сложната материя въпреки, че най-много години съм работила това. Абсолютно невъзможно е съдебните заседатели да имат такава подготовка, че едва ли не да им са ясни всички аспекти на конкретния казус. Добре е да има някаква обща представа за процеса – какво, що, трябва да знаят, че съдията води процеса, че, когато стават въпрос за процесуални въпроси, не трябва да се *.../шум в залата/...*

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Правилни ли сте, включително при вас, описание на процеса *.../шум в залата/...*, защото, както ви слушам аз, от гледна точка на това, което знаем по тази материя, целта на съдебния процес е да е справедлив, нали така *.../шум в залата/...*, което означава да сведеш максимално субективния фактор. Това означава, че съдебните заседатели трябва да бъдат обучавани в тази посока. Т. е. те на базата на какво трябва да си дават тяхното, да гласуват. При положение, че тяхното гласуване в един момент може да надделее в общата оценка, това означава, че трябва да знаят, за да гласуват така, трябва да имат достатъчно факти. Аз не знам – това има ли го, има ли в съдилищата такова обучение.

Защото, ако от мен зависи аз да съм някъде в съда и трябва да разчитам, първото нещо, което ще започна е с това.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Това са принципни. Няма, няма. Няма, нали и аз. Базово, има ли. Затова и попитах – там няма нищо в този Наръчник. Тъй като много често понятието за житейска справедливост се различава с тази на наказателния състав. И става субективен фактор. Заседателите си имат едно понятие за житейска справедливост. Трябва да изследвате каква цел следвате, какво ви трябва. Това се обсъжда при всеки един казус отделно. Съдията обяснява на съдебните заседатели. Т. е. съдията ги обучава всеки път.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Всъщност се казва система за вътрешен контрол – това трябва да е системата за вътрешен контрол, който да каже това е нашата архитектура. За да дойде съдебния и, той, ще натежи неговия глас над останалите, той трябва да знае, че като гласува не да е защото емоционално много е повлиян – да, ние сме хора, а пък иска вече за подкупване – вие сте в много висок риск. Това е по принцип, то се казва присъщи рискове.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Това го формулирайте, като две изречения и да работим в бъдеще по него.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: То се казва реакция на риска. Много сериозно третиране.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не сега, просто ще допълним темите за Индикативния план.

/Говорят едновременно./

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Това е същината на тайното съвещание. Всъщност на тайното съвещание съдията и съдебните заседатели обсъждат какво наказание да приемат, могат ли да го признаят за виновен или не.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, моля за внимание. Ралица Първанова, след това Тодор Балабанов. Заповядайте.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Прокурор съм в Софийска районна прокуратура (СРП), т. е. влизам почти ежедневно в наказателни дела, които се разглеждат от Софийския районен съд (СРС), това е най-големия съд в страната.

От това, което чух по представената тема е, че основното е проблем, който се идентифицира в момента, заплащането на съдебните заседатели и това, което Вие казахте, че, според Вас, обучението, което се прави при встъпването и реално започването на своята дейност на съдебни заседатели е може би недостатъчно или как да го нарека точно – несъобразено с това, което самите граждани, които ще бъдат съдебни заседатели, трябва да правят.

За заплащането съм категорично съгласна, че това най-вероятно е причината да има такъв недостиг и отлив на съдебни заседатели. Това е проблем, който ако трябва и ГС – ВСС да постави, след съответните анализи и след като го обсъдим, да се посочи и даде

предложение. Защото, ще ви кажа, тъй като съм от по-малък град в България, наистина в съответния съд, за Враца говоря, имаше, както и Вие казахте, може би три обявления – удължава се срока, беше наскоро, за да може да се попълни бройката на съдебните заседатели и не знам дали това изобщо стана. Само това може да ти индикира и да ти „светне червена лампа“, че има някакъв проблем, че няма желаещи. Защо няма желаещи – може би и най-вероятно поради това, което и вие говорите, т. е. заплащането, което се предлага на хората за това, което трябва да свършат и все пак отговорна дейност е това, не е достатъчно.

На следващо място относно обученията. Вие казахте, че, според Вас, НИП не предлага достатъчно и това, което за он-лайн казахте, че, според Вас, всъщност е оставено на волята, на желанието на всеки един да пожелае това нещо да се надгради и да иска да го направи, за да бъде ефективен съдебен заседател. Защото пък моите наблюдения са, че съдебните заседатели може би отиват там само да стоят – така да го кажа. Т. е. те не участват активно по никакъв начин в процеса, нито задават въпроси – рядко съдебни заседатели задават въпроси, съдията – поне при нас, си ръководи целия процес, за вземането на решенията – то е общо, разбира се, но рядко, както коментирахме преди малко, присъда се основава на мнението на съдебните заседатели, които да надделеят на това, което е на съдията.

Не знам, може би тази активност трябва да си е и от самите граждани, които участват в съдебното заседание, на първо място – говоря за обучението. Т. е. те да пожелаят да се обучат, защото за мен тази он-лайн форма е адекватна, тъй като то не се прави за цялата страна избора за съдебните заседатели. Не можеш, както е за младшите магистрати. Например, избират се младшите магистрати, отиват в НИП, преминават това задължително обучение и след това встъпват по места. Да – и те може да мислят, че това не е достатъчно, което са провели, като обучение в НИП, но след това, започвайки работа, те се учат, самообучават се и т. н.

Това, което казахте за он-лайн курса – при магистратите е същото. Можеш ти един курс, който беше наскоро за непълнолетните във връзка с промените в НПК, тъй като участвах в този курс – то е по същия начин с възможност да го изкараш когато пожелаеш, ако искаш да се задълбочиш, ако искаш да не се задълбочиш, можеш да преминеш теста 1-2-3-5 пъти, за да вземеш сертификата и ти можеш, ако желаеш, това да стане чисто формално, обаче си имаш сертификата. И какво от това, ако не си се погрижил сам да се обучиш. Това, че си изкарал или не този курс, си е единствено за теб. По същия начин и за вас.

Напълно съм съгласна с колежката, че основните неща, на които трябва да се наблегне, когато се обучават съдебни заседатели преди те да встъпят в длъжност, е точно тези процедури – как трябва да се държат в съдебна зала, могат ли, поведение със съдията и т. н., а не толкова НК и НПК. В процеса на работа се учат. И това беше една строго изградена схема, поне в СРС, когато *.../шум в залата/...* съдебни заседатели са заседавали само с един

състав. Т. е. те си знаят този състав как си води процеса, какво могат, какво не могат да правят и наистина си зависи от самите хора, които са избрани. Но за да се избират наистина качествени хора, трябва да има добро заплащане – и с това приключвам, така, че проблемът явно е определен и трябва да се работи в тази посока.

А за обучението – също считам, че е важно, но може би, както и г-н Николов посочи, то трябва да се прави на местно ниво и с активното участие на тези организации, които са ангажирани със съдебните заседатели. Т. е. те да инициират такива обучения и да мотивират хората да искат да научат нещо ново. На нас не ни се плаща да ходим на обучения, няма как на съдебните заседатели да се плаща да отидат на научат нещо ново. Така мисля аз, благодаря ви.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Балабанов. Томова, нещо кратко ли да кажете?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, с нещо кратко да се включа. Може би да се обърнете и към НИП с писъмце да предложите теми за обучение.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: То преди темата, трябва да е концепцията.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Добре е да обсъдим в това обучение какво следва да се предложи.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Гражданския съвет е по-добре да направи това нещо, да се обърне към НИП какво мисли по този въпрос.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Но и ти си права – би могло да бъде тема по проект.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нали помолих да пише. Балабанов, заповядайте.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Само една реплика – нали си представяте хора, които работят каква заплата взимат и като си представите, че трябва да си вземат неплатени дни, а в тези дни ще им се плати три пъти по-малко, отколкото основната му заплата, ето защо няма мотивация да стават съдебни заседатели. Толкова е ясно, че няма накъде.

ЮЛИЯ ПЕТКОВА: Как е при вас – с граждански договор ли?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Няма граждански договор, като вещите лица е – с квитанция. Балабанов, заповядайте.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Само един коментар. Тук беше много добре обяснен механизма – съдията може да подпише решението с особено мнение, след това има трима професионалисти. Така, че този риск не смятам, че е напълно основателен.

Също така няма идеална правна система – американската, която има осъдителни присъди и изпълнени присъди за хора, които са ги обвинили, а после е доказано, че са невинни. Така, че това е малко .../шум в залата/... за исковете.

/Говорят едновременно./

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Изкачайте да се изкажа. Аз съм на 43 години и днес за първи път чувам, че мога да се кандидатирам за съдебен заседател. Не съм съгласен с вас, че няма да има хора. Аз, който се занимавам с това нещо вече четири години, и аз не съм чул. Не е проблемът, не няма желаещи. За първи път чувам – не знам каква е процедурата, къде мога да си подам документи, аз, който съм вещо лице и ходя по граждански дела – аз не съм чул, как очаквате човек, който не е с моята ангажираност, да знае, би проявил интерес – има доста безработни. Повярвайте ми, има доста хора и въобще не са глупави, и биха се включили, и биха били полезни. Просто той трябва да разбере – пускаме едно пасивно съобщение и се очаква някой да следи тези неща. То не става, нали се досещате, че това не е вариант. Ето, виждате, че съвременните университети пускат реклами по радиото, за да привлекат студенти. Благодаря, това исках да кажа.

ОТ УЧАСНИЦИТЕ: В ЗСВ ли е разписано; Процедурата по подбора къде е разписана; Да, в ЗСВ.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Искам нещо да кажа *.../шум в залата/...* накрай се преценяват рисковете в процеса, най-малкото защото за това нещо се „качва“ в бюджетна комисия. Всъщност от гледна точка на организацията, която представлявам, не е без значение какво ще свърши съдебния заседател *.../шум в залата/...*, защото ако той си свърши както трябва работата – обективно и точно, риска да се стигне до следваща инстанция се намалява.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Не зависи от съдебните заседатели това. Абсолютно.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Аз мисля, че ако са доказани присъдите.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Само искам да обърна внимание на това, което Бойко каза, че има доста заседатели, които влизат – преди малко обърна внимание, общо казано спят, седят там, колкото да получат тези пари – малко или много, и си отиват. Значи, къде е баланса, защото на всяко едно нещо трябва да има баланс!? Трябва да се намери баланса или да се мисли в тази посока, затова защото ние най-добросъвестно разглеждаме от ъгъл достойно заплащане или що-годе добро заплащане. Обаче, какво стои от другата страна!?

И това, което каза Бойко, мен лично страшно ме обезпокои – как влизат хора, с две думи спят и не знаят за какво става въпрос. Те не са активни, а ние в момента ще говорим за това заплащане. Така, че трябва да помислим в темите, които ще включим в тази посока, къде да намерим баланса и какъв критерий да бъде ефективността – критерий за ефективност, не е само присъствието. Ясно е, че има следваща инстанция и т. н., но ако се свърши работата – толкова, доколкото на мен ми е ясно, на първа инстанция по-добре, по-ясно, то би било по-добре за цялата система, като цяло.

Мисълта ми е, че ние трябва да помислим – с това завършвам по този въпрос, Балабанов, критерий, който да посочва ефективност или 1, 2, 3 или 5 – колкото е необходимо. Това би било интересно и да се включи. Благодаря ви. Балабанов, заповядайте.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Само да добавя, че качеството на хората, според мен, много често е пряка функция на филтрацията на входа.

/Говорят едновременно./

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Искам да кажа, че аз съм категорично против такова нещо, като показател ефективност, защото няма как да има ефективност – самият процес се води от съдията. Съдебният заседател седи до съдията. Ако реши, че трябва да се зададе някакъв въпрос, той казва на съдията, съответно съдията го казва в залата – той */съдебния заседател/* не може да вдигне ръка и да се обажда.

Значи, процесът в съдебна зала се води изцяло през съдията. Съдебният заседател решава, че трябва да се изясни нещо, че трябва да се попита нещо – той го казва на съдията. Ако възникне някаква тема за съвещание, възникне някаква дискусия, казва на съдията и се решава. На мен ми се е случвало съдебни заседатели да искат от мен да извърша процесуални действия, които са абсолютно недопустими – даже искаха да разпитаме прокурора, което просто е абсурдно! И въпреки всичко, без съвещание това нещо не може да стане – те не са длъжни да са професионалисти. В случая им казах, че без съвещание това не може да стане. Излезнахме на съвещание и най-накрая се разбрахме, че това е недопустимо и отхвърлихме това искане, защото ако бяхме допуснали такова нещо, то щеше да „минира“ целия процес.

Т. е. ефективност на съдебните заседатели не е най-добрата идея да се въвежда, като критерии и няма как. Съдията ръководи процеса, но решението вече накрая, по същество – те имат право да гласуват както смятат, че трябва да гласуват и това е по закона. Това е участието на обществеността в процеса, т. е. на хора, които не са непременно юристи, не са непременно професионалисти – те се изказват с гласа си по същество дали да бъде виновен, дали да бъде невинен. Те си изказват своето мнение и съответно, ако се стигне присъда на съдебни заседатели, са длъжни да го мотивират това. Но ефективност в никакъв случай, защото да не стане там някаква каша.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Ако се стигне до такъв критерий, съдебните заседатели ще отпаднат от съдебната система. Ако се стигне до такъв критерий, ЗСВ ще бъде променен и съдебните заседатели ще отпаднат от участие в съдебните заседания. По-добре да си стои.

/Говорят едновременно./

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Разберете, че това нещо се прави, не е необходимо да се пише винаги какво да прави съдията. Същината на съвещанието е да се разберат – съдебния състав какво ще прави, как ще го прави.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, моля да се изслушваме. Славчев иска думата.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Един час дискутираме по тази тема. Точката е много важна, но сега няма да решим проблемите, много теми се отвориха. Предлагам ако има някой да каже нещо по същество и да се ориентираме към писане на решение. Ще продължаваме по всички тези теми.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Колеги, от опит бих ви казал следното, след като чух това, което досега се каза – трябва да се активни. Вярвайте те ми, никой няма да дойде при вас и да ви каже дайте да променим това и това. Това, което казахте в началото – не знаете какво е станало с това, не знаем какво е станало с онова. Звъните, ходите, проверявате – никой няма да дойде при вас, активността трябва да е от ваша страна, да сте постоянно в действие. Иначе няма да стане, ако задаваме на принципа въпроси до МП, те няма да отговорят още две години.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: На същото мнение съм. Да. Затова имаме проактивност. С каквото можем, ще помогнем.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Затова от ГС – ВСС проактивно поставяме проблемите.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Понеже сме активни, го поставяме пред ГС – ВСС.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Целта на ГС – ВСС е да вземе такова решение, което е в полза на обществото – не в полза на съдебните заседатели, или в полза на съда, или в полза на обвиняемите. Това е за обществената полза, за справедливостта какво да се промени, а не да се чувстват по-добре или да са по-платени.

Според мен трябва да излезем с акт, който да е в името на обществената полза каква ще бъде, ако съдебните заседатели са по-платени, по-мотивирани и по-отговорни, защото това ще допринесе до по-високо ниво на справедливост.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: По това, което каза колегата, направете си една кампания, ние сега ще ходим по гимназии и университети за съдебните служители, как се става съдебен заседател и т. н. – информационна кампания. Прокурорите направиха такава миналата година, малко по-активни бъдете.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: По образователната програма на ВСС – ние ходим по училищата и обясняваме за вещото лице каква му е функцията и запознаваме учениците с ролята на вещото лице.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Вещото лице прави някаква експертиза и е специалист. Докато тук студент или някой друг би могъл да се заинтересова, студентите по право, например. Да им бъде стаж, например.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Има ли критерии?

ВЕЛИНА СТОЯНОВА: 21 години, средно образование.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Колеги, нека да обобщя и една идея да кажа. Както казва Мария, всичко това трябва да е в интерес на обществото. Значи, първо – в интерес на обществото е да има съдебни заседатели и те да бъдат достатъчно, да, не повечко, но достатъчно така, че да не се блокира работата на съдебните състави, на съда.

Второ, в интерес на обществото е тези хора малко от малко да разбират, т. е. да имаме едно обучение, което да им обясни какво могат, какво не могат – тук нямаме спорове по въпроса, не да ги учим за изпит по наказателно право, но да имат най-общо какво могат и какво не могат.

И третото безспорно, което виждам тук е, че тук на тези хора основната им мотивация е какво ще им се заплати.

БОЙКО СЛАВОВ: Трябва да са мотивирани.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: И обществено-полезна дейност.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Чакайте сега, никой не идва заради обществената дейност.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: А ние тук за какво сме!?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това е друго. Трябва да изключим участниците в ГС – ВСС – това е съвсем друга плоскост.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Дай да си говорим пряко – тези хора идват, за да вземат някакви пари, никой не идва, за да се изяви. Т. е. трета точка е тези хора трябва да са мотивирани някак – стигнахме до това съгласие. И тук аз имам да поставя един въпрос – идеята на Сашо всъщност е много добра. Първо, неговата идея е много добра, т. е. оставям да го дискутираме в решението – информационна кампания достатъчно добра и то кой я води, защото общинския съвет очевидно не я води, не разгласява. Втората негова идея също е много добра, че би могло да бъдат студенти и тук имам въпрос – дали може да се формулира още нещо, освен заплащането, което да ги мотивира. Например, да им носи някакъв актив, някакви точки в следването – нещо друго, което би могло да ги мотивира, освен плащането. Да обсъдим какво бихме могли да предложим, като друга мотивация, за да привлечем студенти. Това исках да кажа.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нека председателката да се изкаже.

ВЕЛИНА СТОЯНОВА: Като студент по право, проблемът с липсата на съдебни заседатели може да се реши в рамките на 15 минути, конкретно за София. В провинцията ще е малко по-трудно, предвид липсата на юридически факултети, но е достатъчно *.../шум в залата/...* всички факултети.

Става въпрос, че е достатъчно за един човек от общинския съвет да отиде в началото на една лекция на втори курс студенти, да каже, че се провежда конкурс за съдебни заседатели, може да участвате в наказателния процес. Гарантирам, че 50% от залата ще отиде на конкурса.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Тогава защо не го направи представител на вашата организация?

/Говорят едновременно./

ВЕЛИНА СТОЯНОВА: На студентите не им е нужно много да им се предлага, защото от юридическия факултет така или иначе искат да се занимават с наказателно право. Допълнителният актив – дори не е нужно да ги мотивираш финансово студентите конкретно, защото те искат да участват, искат да придобиват практически опит по време на следването си.

ОТ УЧАСНИЦИТЕ: Като завършат средно, те са на 18 – 19 години; трябва да са на 21 години; Значи, като завършат втори курс, могат да започнат; така мандатът съвпада и със следването; Това е вариант, да; Но не можем да разчитаме, че всичките ни съдебни заседатели ще са студенти, това не е идеята да са съдебни заседатели; И това е вариант, защото средната възраст на съдебните заседатели е доста висока, това може да е мярка по този конкретен критерии, за да се намали средната възраст на съдебните заседатели, които, както вещите лица, е много висока; Никой не казва, че всички съдебни заседатели трябва да са студенти; Това е възможно за попълване на необходимостта; Да имаме предвид, че това са хора с малък житейски опит, да, може да учат право, но идеята за съдебните заседатели понякога е – ако съдията е млад и доскоро е бил младши съдия на 26 – 27 години, няма и 30 години, понякога съдебните заседатели, които са по-възрастни и идеята е да са с по-голям житейски опит, идеята е да имат поглед върху нещата от живота.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги от участващите он-лайн, имате ли изказвания. Венета Желева, заповядайте.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Аз слушам внимателно цялата дискусия, очевидно има доста проблеми, които трябва да се разрешат в тази посока, но ми се струва, че едва ли бихме могли днес да вземем някакво решение. Всъщност исках да остана до края и да изслушам и гласувам, но ми се налага спешно да изляза и в тази връзка искам да упълномощя някой от присъстващите да гласува от името на КНОБ. Специално по тази точка смятам, че бихме се въздържали, защото в момента не виждам някакво конкретно решение, което може да се гласува в посоката. Може ли да упълномощя г-жа Първанова от наше име да гласува, като въздържал се.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Благодаря за доверието.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: По т. 1 – въздържал се, по т. 2?

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: По т. 2 КНОБ е входирала, маркирала три теми, които са насока за разглеждане и включване, като теми в дневния ред на ГС – ВСС. Разбира се, ако можех да остана, бих внесла и повече яснота, ако прецените на следващо заседание бих могла. Част от тях се препокриват с темите на някои от останалите организации, но за съжаление няма да мога да остана да ги представя всичките.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря, г-жо Желева. Някой друг желае ли да се изкаже от колегите он-лайн, защото ще преминем към формулиране и гласуване?

ХРИСТО КОЛЕВ: Здравейте, чуваме ли се – да. КСлБ, Христо Колев. Дискусията е много интересна и трябва да кажа, че едно дело премина през мен и това, което ми направи впечатление е много доброто ниво на съдебните заседатели, останах дори учуден, да си призная. Въпросът е не само в това, а и в това, че един от съдебните заседатели не беше от района на окръжния съд и му се плащаха разноски за явяване всеки път. Това е една от причините възнагражденията им да бъдат увеличени в двоен размер, например – това е като предложение, защото е допълнителен разход, защото хората в малките населени места, говоря за окръжен съд, трябва да се придвижват по някакъв начин в по-голям регион. Освен това знам, че няма достатъчен градски транспорт някой път. Това е като предложение.

На друго място, обучението, което може да предложите, като промяна, да не е само начално. Така, например, е визирано в последната алинея на чл. 73 – ал. 6, само начално обучение на съдебните заседатели. Ето тук също може да акцентирате – да не е само начално, но и последващо такова. Хубаво погледнете, когато се правят предложения, ако те са ниво обсъждане, хубаво проверете какъв е резултата от него, най-добре в Народното събрание и какво е неговото развитие. Това са ми предложенията, които имаме като цяло. Доводите са издържани за нас и ги подкрепяме. Някой друг, ако иска да вземе думата.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря, г-н Колев. Някой друг, който желае да се изкаже или да преминем към предложение по отношение решение за акт? Не виждам. Преминаваме към предложение – кратко и ясно така, че да вземем решение и да ги групираме в целия акт, едновременно да ги гласуваме, като три точки. Подкрепяте ли това, което в началото, за да мислим за формулировка, отново да подсетим с първоначалните документи, както и много пъти ни се е случвало по други въпроси, да препращаме, като се сменят отделни състави на институции, както в последно време сме препращали няколко пъти. Мисълта ми е, идеята е да препратим отново тези документи, заедно с питането и изводите, които сме направили от днешното заседание.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Едното е до МП дали е внесло.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Другото е какво се случва.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: До ВСС – в резултат на проекта повишило ли се е.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, първите въпроси на Бойко Славчев.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Другото, тези изводи, направени в рамките на този проект, са обективни и правилни, тъй като, доколкото разбираме, съдебните заседатели са участвали само формално. Т. е. за какво да препращаме някакъв продукт, чието качество е съмнително за нас?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: А ако има значение за тях!?

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Имам предложение – като първо решение, да се отправи питане и към ВСС постигнати ли са в пълна степен целите, поставени с този проект, като го цитираме, какво е постигнато, какво не е постигнато и какви са причините, за да не бъде постигнато. Едно общо питане до ВСС.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Добре; Като проекта е на ВСС с ръководител председателката на кюстендилския съд; Като бенефициент и да се запознаем с резултати от проекта.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Последващите резултати от проекта, след приемането на доклада и постигнати ли са в пълна степен целите – по такъв начин да бъде формулирано. И вече, като второ решение или ако прецените в рамките на първото решение, да попитаме какво става с този законопроект, който е изпратен на г-жа Йорданова през м. юни м. г.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Придвижен ли е или не, внесен ли е или не; Каква е съдбата на този законопроект; Само до ВСС – първо до ВСС, втора точка – до МП; И трета точка – изводите, които сме направили от подробното разглеждане и обсъждане на темата.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И третото са нашите изводи, като предложение за акцент по отношение на проблемите.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Тук имам процедурен въпрос – дали сега да формулираме нашите изводи или да отложим за друго заседание, за да се запознаем с отговора на ВСС какво се е случило и тогава да формулираме тези предложения, които обсъждахме.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Точно така.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Асоциация „ФОРУМ“ поставя, като текуща тема, темата за съдебните заседатели.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Добре. И трета точка – за вземем тези решения, след като получим отговор от ВСС и от МП по първа и по втора точка. Тогава да продължим.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Значи, това трябва да ни е в друго решение, за да не седи в първото. Написахте ли го, защото това Асоциация „ФОРУМ“ го внася в индикативния план за 2024 г.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Трябва да се извърши анализ на рисковете, свързан с дейността на съдебните заседатели.

/Говорят едновременно./

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Колеги, трябва да напусна заседанието, упълномощавам г-жа Първанова да гласува от името на САОСВ. Довиждане.

/Александър Николов напуска залата. Юлия Петрова също напуска залата./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, гласуваме следния текст за акт на ГС – ВСС:

„Гражданският съвет към ВСС, след проведена дискусия по темата за проблемите в работата на съдебните заседатели, във връзка с доклад по проект № BG05SFOP001-3.007-0001-C01 „Осигуряване на реално обществено участие в правораздаването чрез института на

съдебните заседатели“ с ръководител Пенка Братанова – председател на Окръжен съд - Кюстендил, внесен и разгледан в заседание на Пленума на ВСС по т. 38 от протокол № 24 от 14.07.2022 г. с изразено становище по предложенията за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт – рег. № 11-04-51/22.07.2022 г. по описа на Министерство на правосъдието, изх. № ВСС-12444/2021/21.07.2022 г. по описа на ВСС, реши следното:

1. Отправя запитване към Висшия съдебен съвет и към Министерство на правосъдието, постигнати ли са в пълна степен целите, поставени с този проект, какво е постигнато, какво не е постигнато и какви са причините, за да не бъдат постигнати целите, които цели са:

- Създаване и водене на регистър от страна на ВСС на единен електронен регистър на съдебните заседатели, който ще осигури възможност за публичност, достъпност и проследимост на данните в профила на всеки съдебен заседател;

- Увеличаване на горната възрастова граница на кандидатите за съдебни заседатели от 68 години на 70 години;

- Отпадане на ограничението в броя на мандатите на съдебните заседатели;

- Премахване на ограничението за участие на съдебните заседатели в съдебните заседания най-много за 60 дни в рамките на една година;

- Актуализиране на възнаграждението на съдебните заседатели;

- Провеждане на обучения за поддържане и повишаване на квалификацията на съдебните заседатели;

- Въвеждане на задължение за попълване на унифицирана декларация за наличие/липсата на конфликт на интереси.

2. Законопроектът внесен ли е за разглеждане от Народното събрание, какво се случва с дадените предложения за промени в ЗСВ, касаещи съдебните заседатели. След постъпване на отговор от страна на Министерство на правосъдието и/или Висшия съдебен съвет, Гражданския съвет към ВСС ще прецени дали и какви изводи и предложения ще направи към Министерството на правосъдието и/или Висшия съдебен съвет по отношение проблемите на съдебните заседатели.

Актът, ведно с материалите по темата, да се предостави на Висшия съдебен съвет и на Министерството на правосъдието, по компетентност.

Приложение: съгласно текста.“

Гласуване: „за“ – 14 гласа, „против“ – няма, „въздържал се“ – 1 глас.

Приема се.

КНОБ гласуват с „въздържал се“, както уточни Венета Желева преди да напусне заседанието и да упълномощи Ралица Първанова – АПБ. Ева Марчева също гласува със „за“ – написа го в коментар, тъй като няма звук.

/Бойко Славчев и Велина Стоянова напускат залата./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, продължаваме с Индикативния план, всички запознати ли сте с темите? Има ли някой, който би искал да направи изказване по отношение на собствените си теми, които е внесъл или по отношение на конкретна тема, която друга организация е внесла и има някакво отношение по нея, да кажем, че не е съгласен. Първанова.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Колеги, тъй като бях упълномощена по т. 2 от САОСВ, г-н Николов помоли – видели сте техните точки, т. 1 да се разгледа с приоритет за следващото заседание – Унифицирането на правилата за работа на администрацията и процедурите по назначаване и оценяване, както и утвърждаването на типови длъжностни характеристики за всички нива.

/Павлина Желязкова упълномощава Асоциация „ФОРУМ“ да гласува от името на БАВЛЕК и напуска залата./

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Второто, което искам да кажа е, че от името на АПБ, тъй като не сме дали в срока теми за плана, но бих искала да се има предвид следното, че се присъединяваме към това, което колегата от КСлБ, че сме готови да обсъждаме както внесените предложения, които те са дали, като теми за обсъждане, така и да участваме активно във всички други теми, които са предложени от другите организации.

Считам за особено важна тема – не съм я формулирала, но знаете всички промените в Конституцията, които са на дневен ред и това, което колегата от ОСА е записал в т. 9, го считам за най-важно, а именно за запазване на ГС – ВСС, ако тези промени бъдат приети и влезнат в сила, разбира се. Това за мен е тема и приоритет номер едно. Всички други теми, разбира се, ще бъдат включени, ще следим дневния ред на НС, ако е необходимо и някоя тема извън предложените в Индикативния план ще се включи, но за мен това е изключително важно, а именно дали ще съществува и ако е възможно да се запази Гражданския съвет, дори и да станат промени в Конституцията.

Това за мен е обезпокоителното – Съвета за партньорство и Гражданския съвет.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: В продължение на изказването на г-жа Първанова и във връзка с предложението, което ОСА са направили по отношение на ГС – ВСС, искам да ви докладвам, че г-н Иванов – съпредседател на ГС – ВСС от страна на ВСС, обърна особено внимание на това колко е важна тази точка. Защото именно, първо самото развитие, след това въобще съществуването. Така, че по отношение изказването на г-жа Първанова, това ще го запишем, че подкрепяте и вие да имате поле в ГС – ВСС. Естествено, че Индикативния план винаги завършва, че приоритет са задачите, които са ни поставени от ВСС, приоритет са безспорните важни законопроекти, които са актуални към всеки един момент и разбира се всички теми, които са включени и за които организациите, които са ги предложили, изпратят подходящи документи по отношение разработване на темите така, че те да бъдат представени и да има какво да гледаме. Всеки един индикативен

план завършва с нашето общо решение да гледаме всичко, което ни е дадено от ВСС и всичко, което е належащо по приоритети.

Има ли друг да се изкаже, да, Богдана Лазарова.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Причината, поради която предложих двете точки от предходното заседание, на които бяхме вносителите, е следната, че и по двете ще има развитие в най-скоро време, особено по темата за личните карти. Има намерение МС в най-скоро време да внесе законови промени за решаване на проблема с личните карти така, че очакваме в скоро време и по двете теми да има развитие и доколкото опита сочи, че като стигне до обсъждане в Парламента не е ясно в какви параметри, в какъв вид ще се предложи промяната, затова предполагам, че ще има необходимост още веднъж да изкажем някаква позиция, някакви препоръки и виждане как да се реши въпроса. Защото обикновено се изкривява и влиза в неясен какъв вид в НС. Затова ги предложихме отново, пак напомням – касае огромна част от обществото, особено личните карти засягат 3% от населението, което е недопустимо, направо ужасяващо. Това беше причината да ги предложим – при необходимост, в зависимост от това какво се развие и какво ни отговорят.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Може ли и аз да се изкажа?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, точно чета това, което г-жа Петрова ми даде. Само да кажа две думи, като се запознах внимателно с всичките предложения, прави доста силно впечатление част от организациите – първо, наистина както каза Желева преди да напусне заседанието, че има препокриване на темите и много теми, които са като продължение. Забелязвам продълженията веднъж, че трябва да се продължат и втори път – просто да възстановим нещо, което сме работили, а няма отзвук или нямаме отговор, няма решение и ние отново трябва да го гледаме. Това прави силно впечатление като цяло в темите, което считам лично аз, че е положително, защото не оставяме нещата еднократно, а искаме да получим резултати. Томова.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: В тази връзка, като допълнение към обосновката за предлаганата от СОПС тема още веднъж да разгледаме проекта на Закон за Сметната палата, който сме изготвили, мотивите и допълненията. Ние сме продължили да работим върху проекта, имаме допълнения и смятаме, че контролът върху публичните финанси, който се осъществява от Сметната палата, е много важен.

Нашите наблюдения и опита, който имаме, водят до извода, че се нуждае от реформа на национално ниво, като ние сме се съсредоточили най-вече и като първа стъпка е контрола, осъществяван от Сметна палата. Нашите материали са отражение на това наше разбиране и сме се захванали с тази тема, тъй като ключовите въпроси, които ни подтикнаха да извършим това, касаят независимостта на Сметната палата, а от там и финансовата независимост на Сметната палата е накърнена. Независимостта на одиторите също смятаме, че е накърнена.

Даваме предложения по отношение на структурата и избора на председател и членове на Сметната палата, които предложения ще подобрят работата. Предлагаме реформата да засегне и одитната методология, тъй като в нашите материали сме посочили какви несъответствия има с международните стандарти за одит. Даваме и други предложения, във връзка с организацията. Мога да предложа този материал, който съм подготвила тук и засяга най-общо цялата дейност, във връзка с проекта на Закон за Сметната палата, като го приложа към материалите.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, извинявай, че те прекъсвам, Томова, но това е прекрасно. Само ми кажи – януари месец ли, материала ще го приложим тогава, когато конкретно е включено в дневния ред, не сега. Това са само темите. За всяка една тема трябва да има съответните материали, които да можем да гледаме и докладчика да може да ги докладва, за да има съответната дискусия. Сега ми кажете дали да бъде в м. януари?

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Те са написали м. февруари.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре, м. февруари.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Имам процедурен въпрос точно тук. Сблъсках се в последните десет дни с един проблем, въпросът е дали е отразен или да го допълваме при разглеждането. При одит на Сметната палата буквално казано министъра на икономиката даде пресконференция, че тия 500 мил. лв., дадени от МС на Държавна консолидационна компания за ремонт на язовири са изхарчени, не е ясно с какви мотиви и т. н. – това беше на министъра на икономиката.

Значи, този одит, обжалван пред Административен съд – София-град, има отказ, защото не се обжалват одитите на Сметната палата, но Върховния административен съд го е спрял и е отнесъл въпроса до Конституционния съд с искане, тяхната позиция е, че не може да има нещо изключено от обжалване и то трябва да се обжалва.

Ако това не е взето предвид, то трябва да питаме, включително и Сметната палата да призовем за становище, защото това е доста сериозно, като проблем. Искам да кажа, да го включим към обсъждането.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Има се предвид. То не касае нашите материали, но по КД № 8/2023 г. КС изиска от нас, СОПС, да дадем становище, има го становището. Просто може да отидете на страницата на КС. Там има становища и на ВСС, и на други органи на съдебната власт, също така Сметната палата е дала становище, Министерство на финансите не си спомням, скоро не съм влизала да погледна дали и други са дали становища. Няма решение още по това дело, но международната одитна практика е такава, че окончателните одитни доклади на Сметната палата не се обжалват. .../шум в залата/... Иначе ще се спъне работата на Сметната палата и ще бъдат натоварени съдилищата допълнително, ако се обжалва.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Томова, когато правиш материалите през м. февруари по вашата тема, освен предложенията за изменения и допълнения на проекта на закона, можеш да дадеш определени примери. Защото очевидно има интерес, като това становище или други, които да покажат действието в момента такова, каквото е, във връзка с международните стандарти. То там е залегнало – в стандартите.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: В последната година много примери могат да се дадат.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да се върнем на темата, колеги, които сте онлайн, има ли някой, който да се изкаже по тема, която счита, че не е необходима, ако мога така да кажа. Защото, ако всички сме съгласни, да преминем към гласуване.

МАРИЯ КОЛЕВА: Бих искала да попитам представителя на ОСА, във връзка с техните предложения, тъй като са много общи без всякаква конкретика по тях. Всъщност те се съгласяват с вече изявени наши предложения или имат намерение и те да правят предложения в тази област. В случая няма конкретика. Те са изброили всичко, което е правено, но не виждам нищо конкретно.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ако ми позволиш, преди г-н Георгиев, ако има нещо, да каже, но аз ще обобщя отговор на твоя въпрос. Всяка една организация - членка, изпрати теми и ги е формулирала, описала по начин, по който счита за необходимо. Има много теми, които се препокриват или са близки, или са част от една тема, по-тясна да кажем, пък другата обхваща и нея. Това е виждането на всяка организация и знаеш, г-жо Колева, че темите се реализират едва тогава, когато се внесат материали за разглеждане в ГС – ВСС.

Лично аз не виждам никакъв проблем – дали е по-подробно или не, има и други организации, които са обобщили по същия начин, дори да не е в точки. И Асоциация „ФОРУМ“ има такива обобщения, и другите организации. Разбира се, г-н Георгиев, ако има необходимост, ще отговори. Позволявам си да отговоря общо с оглед на това, че няма такъв регламент как точно да бъдат представени темите. Организацията са преценили дали има необходимост от мотиви или не, дали да бъдат общи или не. Това е моето лично мнение, ако иска г-н Георгиев може да отговори.

ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ: Благодаря, с удоволствие. Благодаря за въпроса от г-жа Колева. Формулирано е по този начин, защото нашето разбиране за формирането на индикативен план, като рамка, в която няма как още на този етап да изпаднем в някакво подробно формулиране на темите. От опита си в ГС – ВСС знаем, че много често и инцидентно се налага да обсъждаме всякакви теми и най-вече на базата на внесени законопроекта или обсъждани законопроекта. Имали сме такива случаи със съдиите по вписванията – само да припомним, на вещите лица, но не само.

Може би е ви направило впечатление при преглед на предложените от ОСА теми, че могат да се разделят на две групи – едната част са онези, които са по-рядко свързани с

дейностите на адвокатите и на адвокатурата и другата част са онези, които са насочени към ГС – ВСС, като организация, в която ние всички, присъстващите организации, членуваме. В тази връзка ще ви споделя, може би сте видели, че предложенията *.../шум в залата/...* за изменението на Конституцията има две внесени – едното от вносителите *.../шум в залата/...* Аз успях да ги прехвърля и видях, че по отношение на ВССсе пристъпва към по-сериозно разделяне, но се запазва някаква скоба, която да ги задържа, ще се нарича Общо събрание.

Бих желал да задам въпрос дали някой знае повече, в смисъл станало ли е в хода на тези обсъждания съществуването на ГС – ВСС под някакво съмнение или не, за да може да формулираме реакция, да вземем отговор. В този смисъл е и формулираната от нас точка и тя беше обсъдена, че задължително трябва да се изпрати на ГС – ВСС, независимо как ще изглежда органа или органите на съдебната власт в бъдеще. ГС – ВСС трябва да има своето място, особено с оглед, поне на този етап формулираните намерения на парламентарната и професионалната квота на Прокурорския съвет и т. н., няма да изпадам в детайли.

Така, че това е, което мога да кажа. Г-жа Колева, разбира се, ако има и друг въпрос, съм готов да отговоря и на него. Ако има възражения срещу предложените от нас теми, разбира се всеки е свободен да не ги подкрепя, т. е. да гласува срещу тях и да не бъдат приемани в индикативния план. Считам, че по този начин, ако някой не е съгласен, може да изрази своето несъгласие. Благодаря.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Преди да отговориш, г-н Георгиев, може би т. 9 и т. 10 за ГС – ВСС двете точки са горе-долу по една тема и може би в едно да ги обединим. Но може и така да си останат.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нека така да си останат. Бих искала да взема отношение по т. 9 и в някаква степен и по т. 10. Тъй като ОСА доста по-отскоро са тук, вярно, че мина доста време, но като цяло са по-отскоро, в исторически план десета година наблюдавам ГС – ВСС и искам само да кажа – колеги, това е много важно и много моля да бъде правилно разбрана и да изградим своята концепция. Темите са изключително важни.

Когато нямаше близо 3-4 години съпредседател, излъчен от страна на ВСС, тогава по друга причина имаме подобни притеснения. Някакси изградихме общото и благодарение на концепцията на г-жа Карагъзова в това време – общата концепция беше ние да си работим активно, колкото по-активно, толкова по-добре и пак казвам, че имаме някакви опасения за своето съществуване от друг характер. Та, тогавашната ни концепция беше тихо и кротко да работим активно, без да задаваме въпроси.

Сега, според мен, също трябва да имаме позиция, затова и инициирах да имаме Индикативен план, който ще се публикува и на сайта с нашето решение за темите. Лично аз считам, че трябва да си работим и да вземем отношение едва когато имаме основание за това да се борим за съществуването си. Би било добре на следващото заседание през м. януари, заедно с други теми, които ще гледаме, ще го включа в дневния ред, като концепция, която

да изчистим, за да можем с решение на ГС – ВСС да знаем какво поведение да имаме. Още веднъж благодаря на ОСА, че са го включили, защото всички останали сме си мислили по въпроса. Важни са темите, ние можем т. 9 и т. 10 постоянно да си ги гледаме тогава, когато се налага. Затова такава точка в м. януари аз ще включа по принцип.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Нека да видим дали тези предложения за ЗИД на КРБ, с които се предлага ВСС да се раздели на два съвета, ще „минат“, защото, ако не „минат“ и ВСС си остане, както е сега и което е по-вероятното, защото виждате, че вносителите дават „на заден“ ВСС да се раздели на два съвета и е безсмислено да я включваме. Защото само в този казус ГС – ВСС ще „увисне“ към кой от двата съвета евентуално би се „закачил“. А това е изцяло проблем и на Съвета за партньорство към ВСС (СП – ВСС), защото те са формулирани по същия начин – към ВСС. Този проблем ще се реши общо за двата съвета.

Нещо, което е важно, според мен, ние да настояваме чрез депутати, които биха могли да срещнат нашето разбиране – доколкото знам г-н Георгиев е близък до групата на „Да, България“, да се внесе искане в ЗСВ ГС – ВСС да бъде изрично записан, като структура към ВСС, както е записан СП – ВСС, а не ГС – ВСС да „виси“ на едно решение на ВСС, т. е. да бъде записан в ЗСВ, както е записан СП – ВСС.

ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ: Може ли да взема думата, благодаря. До нас, в ОСА, достигна информация, че предстои създаването на работна група по изменението на ЗСВ. Това разбира се, доколкото конституционните изменения влезнат в сила *.../шум в залата/...* Ние ще следим внимателно за информация за създаване на такава работна група, ще кандидатстваме, като сдружение и разбира се, ще споделим това в ГС – ВСС, където членуваме. Имаме и идеята, която г-жа Карагъзова разви, като обща формулировка да настояваме за уреждането на ГС – ВСС в ЗСВ, т. е. във всеки един случай за запазването му, разбира се, с оглед на това, което ще бъде прието. Ние гледаме на членството си в ГС – ВСС и като *.../шум в залата/...* задължение да отстояваме интереса на ГС – ВСС, с което отстояваме и интереса на останалите организации, членуващи в него, но най-вече нашия собствен, като организация, членуваща в ГС – ВСС. Т. е. гледаме много сериозно на това наше членство както в момента, така и в бъдеще. Ще полагаме усилия тази структура да бъде запазена, защото тя се е доказала във времето, като полезна и оказва подкрепа на много организации, които имат общо с правото, с правосъдието, със съдебната власт и които могат да общуват и споделят информация и идеи там, където имаме пресечни точки. Благодаря.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Само да допълня, ГС – ВСС няма никаква пречка в сегашния си цялостен вид, дори и да се раздели ВСС, да бъде и към единия, и към другия съвет. Според мен, няма никаква пречка и няма нужда да се конкретизираме към едната или другата част на Съвета.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: То зависи от правилата, по които работи, но пак казвам, че би следвало да бъдем наблюдателни и да не предизвикваме излишно внимание преди да видим какво се случва.

ОТ УЧАСНИЦИТЕ: Затова е важно през м. януари е добре да искаме ГС – ВСС да бъде формулиран в ЗСВ; Ако се стигне до там; Ако се формира работна група; По аналогия на СП – ВСС; Добре е да го поставим, защото така или иначе ще стигнем до промяна в Конституцията и съответно промени в ЗСВ; Това до голяма степен ще стабилизира структурата и ролята на ГС – ВСС, като орган; Но трябва да изчакаме – Не, не е нужно; Както е регламентиран СП – ВСС, така и да бъде за ГС – ВСС, независимо какво ще се случи с Конституцията.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: ГС – ВСС да бъде регламентиран в ЗСВ, както е регламентиран СП – ВСС.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, т. 9 с тези предложения да се обединят двете организации и да го включим в заседанието през м. януари – ОСА и Асоциация „ФОРУМ“. Вече го има, като тема за м. януари. Г-н Георгиев, съгласен ли сте, да формулирате тези предложения, за излезем с предложение и да бъдем узаконени, както другия съвет.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Предлагам, ако ще се публикува на сайта, понеже за някои теми има мотиви, а за други – не, да бъдат само предложените теми без мотивите към тях.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Иначе, мотивите – за целите на заседанието.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, още изказвания по отношение на Индикативния план има ли – няма, не виждам. Тогава подлагам на гласуване всички теми от всички организации, ведно с допълненията, които бяха направени, да се приеме, като всеки индикативен план завършва с това, че гледаме всички спешни теми, всички които са внесени обосновано и мотивирано през годината и всяка една организация може да предлага и теми, извън тези, които е предложила – така ще завършим материала. Предложението ми е да го гласуваме и заедно с решението да бъде публикувано на сайта на ВСС, както направи предложението г-жа Първанова – без мотивите, защото те са за наше, оперативно ползване и само темите. Няма да ги изчитам всичките, ако ми позволите – има ли някой, който е против някоя тема от някоя организация?

МАРИЯ КОЛЕВА: Точно за формулировката за ГС – ВСС – останах с впечатлението, че не всички одобряват тази формулировка, за да не говорим за „закриване“

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Имаше предложение от г-жа Лазарова да се обединят двете точки, но след това си оттегли предложението.

МАРИЯ КОЛЕВА: В такъв случай предлагам формулировката да бъде в една точка и въобще да не става въпрос за „запазване“, а „за развиване на дейността“ или нещо в тази посока. Да не се казва „за запазване“, „отпадане“ и т. н.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Предлагам в Индикативния план Асоциация „ФОРУМ“ да включи точка, която да е свързана с регламентиране в ЗСВ статута на ГС – ВСС.

МАРИЯ КОЛЕВА: Да, точно така. Тези формулировки за „запазване“ и т. н. не ми харесват.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Вместо „запазване на ГС – ВСС“ – „регламентиране в ЗСВ“; Не, това Мария го прави като допълнение на т. 7 на Асоциация „ФОРУМ“; Добре, т. 1 и нататък се сменя номерацията до т. 7; Тогава не е необходимо да остане „запазването“ – т. 9, т. е. вместо т. 9 да стане: „вписването в ЗСВ“; Тогава да е: „ГС – ВСС и конституционните промени в Глава „Съдебна власт“ – какво ще кажете?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-н Георгиев, нали слушате, тук има предложение.

ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ: Да, да. Нямам възражение да отпадне предложеното от нас „запазване“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Предложението е – обобщавам, т. 10 да отпадне, т. 11 да стане т. 10, а т. 9 да се преформулира: „ГС – ВСС и конституционните изменение в Глава „Съдебна власт“

ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ: Да, без възражения съм.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Защо да отпада т. 10; не е лоша т. 10; Защото Колева искаше да отпадне – Не, тя беше думата „запазване“ да отпадне.

МАРИЯ КОЛЕВА: Моето предложение беше да се обединят т. 9 и т. 10 с нова формулировка – да не се говори за „запазване“, „отпадане“ и други такива.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Тогава т. 10 си остава във вида, т. 11 си остава, т. 9 я преформулирахме – без „запазване“, само „ГС – ВСС и конституционното изменение в Глава „Съдебна власт“.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да. Ако има такава.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: А при Асоциация „ФОРУМ“ словоредът е различен така, че нека да го има на двете места. Има ли други конкретни предложения – не виждам. Преминваме към гласуване: има ли против – няма, има ви въздържали се – няма, всички ли сме „За“ – има съобщение от Ева Марчева, че има проблем с микрофона и затова пише, че гласува със „За“ и така всички гласуваме със „За“, заедно с направените промени, изменения, както и текста, с който завършва индикативния ни план.

Гласуване: „за“ – 15 гласа, „против“ – няма, „въздържал се“ – няма.

Приема се.

Колеги, т. организационни въпроси, горе-долу сме наясно какъв ще е дневния ред за м. януари. Сега да определим дата.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: При всяко положение третата седмица, да не е по-рано; 23 януари какъв ден е – вторник; 26 януари е петък – Обединяваме ли се около тази дата – Да, добре е.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ако има нещо спешно на която и да е организация, моментално изпраща – знаете, имаме регламент за спешности и веднага ще се организираме. Ако има необходимост, съобразно процесите, които наблюдаваме, ще направим извънредно заседание.

Друго, което да имате да питате в т. организационни въпроси, освен това, което до сега обсъдихме – теми и дата за следващото заседание? – Не виждам.

Добре, колеги, следващото ни заседание ще бъде на 26 януари 2024 г. Изчерпахме темите по дневния ред ползотворно и закривам заседанието. Благодаря ви за участието.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 11:42 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

/п/
СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА

/п/
ЕВГЕНИ ИВАНОВ

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска,
технически сътрудник на ГС - ВСС*